Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "L-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba u l-bidliet li għaddejja minnhom" (opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2012/C 191/04)

Relatur: **is-Sinjura ATTARD**

Korelatur: **is-Sinjura VAN LAERE**

Nhar l-14 ta' Lulju 2011, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, iddeċieda li jħejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar

L-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba u l-bidliet li għaddejja minnhom

(opinjoni fuq inizjattiva proprja).

Il-Kummissjoni Konsultattiva dwar il-Bidliet Industrijali (CCMI), inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar it-12 ta' April 2012. Ir-relatur kienet is-Sinjura Attard u l-korelatur kienet is-Sinjura Van Laere.

Matul l-480 sessjoni plenarja tiegħu, li saret fil-25 u s-26 ta' April 2012 (seduta tal-25 ta' April), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'156 vot favur, 2 voti kontra u astensjoni waħda (1).

1. Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1 L-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba għaddejja minn proċess li qed jevolvi ta' modernizzazzjoni li jġib miegħu konsegwenzi importanti fl-era diġitali.

1.2 Il-KESE jenfasizza li fil-livell tal-UE, għandha tkun prijorità immedjata l-analiżi ġenerali tar-rwol tal-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba fl-iżvilupp soċjali, ekonomiku, kulturali, xjentifiku u artistiku tal-Ewropa, filwaqt li jiġu indirizzati d-drittijiet u l-ħtiġijiet ta' partijiet interessati oħrajn, inklużi l-bejjiegħa tal-kotba, l-awturi, ix-xjentisti, l-illustraturi, l-industriji tal-istampar u alleati, il-libreriji u organizzazzjonijiet tad-drittijiet tar-riproduzzjoni u l-konsumaturi. L-industrija tal-pubblikazzjoni għandha tiġi inkluża mill-Kummissjoni Ewropea fil-ġabra sħiħa tal-industriji kulturali u kreattivi hija u tirrifletti dwar strateġiji għall-Ewropa Diġitali.

1.3 Il-KESE jenfasizza l-importanza li tiġi indirizzata l-ħtieġa għal leġislazzjoni u politiki tal-UE adegwati li jkollhom impatt fuq l-industrija tal-pubblikazzjoni: il-proprjetà intellettwali (b'mod partikolari d-dritt tal-awtur) u l-infurzar tagħha, it-tassazzjoni, is-soċjetà tal-informazzjoni u l-politiki kulturali.

1.4 Il-KESE jtenni l-ħtieġa li fil-livell tal-UE tiġi eliminata s-sistema diskriminatorja attwalment fis-seħħ kemm fl-UE – fejn il-verżjonijiet onlajn tal-istess prodotti kulturali bħalissa qed jiġu intaxxati b'rati standard, li joħloq distorsjoni mhux iġġustifikata bejn il-kontenut komparabbli – u meta mqabbla mal-Istati Uniti fejn il-pubblikazzjoni onlajn hija ħielsa mit-taxxi u għalhekk toħloq kundizzjonijiet mhux ekwivalenti u kompetizzjoni inġusta.

1.5 Il-KESE jemmen li, b'konformità mal-pjan Ewropew tal-istampar, is-settur tal-istampar għandu jiġi inkoraġġut jibdel il-mudelli ekonomiċi u teknoloġiċi li jkkaratterizzaw l-iżvilupp tiegħu, billi jieħu postu fil-qalba tal-ġestjoni u tad-distribuzzjoni tal-informazzjoni, minflok ma jkun limitat għar-rwol ta' fornitur tas-servizzi.

1.6 Il-KESE jtenni li għandu jitwaqqaf Osservatorju fil-livell Ewropew biex ikejjel il-ħiliet li ser ikollu bżonn is-settur tal-istampar fil-futur sabiex jinkoraġġixxi t-taħriġ professjonali, il-bidla fil-karrieri u t-taħriġ mill-ġdid permezz ta' finanzjament pubbliku għas-settur speċjalment permezz tal-FSE, il-FEŻR u l-Fond Ewropew għall-Globalizzazzjoni, inkluża r-riċerka permezz tas-Seba' Programm Kwadru u l-inizjattiva Orizzont 2020 sabiex l-industrija tal-istampar tibqa' kompetittiva.

1.7 Il-KESE jenfasizza li l-governanza tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali (DPI) hija kruċjali sabiex il-kultura, ix-xjenza u l-arti Ewropea kif ukoll il-kwalità tal-ħajja li jgawdu ċ-ċittadini Ewropej jiffjorixxu, barra milli hija fattur ewlieni għall-innovazzjoni teknoloġika u kummerċjali.

1.8 Il-Kumitat jemmen li jekk il-konsumaturi jingħataw ambjent diġitali sigur, inkluż il-kontroll effettiv tad-data personali u l-privatezza tagħhom, is-swieq diġitali ser jaħdmu għall-benefiċċju tal-utenti.

1.9 Il-Kumitat jenfasizza l-obbligi soċjali u ekonomiċi waqt l-indirizzar tal-bidla diġitali b'tali mod li jiġi żgurat li l-akbar numru possibbli ta' persuni f'kull Stat Membru jkunu jistgħu jgawdu mir-rivoluzzjoni diġitali.

1.10 Il-KESE jenfasizza li għandu jiġi żgurat xogħol deċenti għall-ħaddiema, inklużi l-ħaddiema indipendenti u l-ħaddiema li jwettqu xogħol esternalizzat, u dan għandu jkun is-suġġett ta' djalogu soċjali u ta' ftehimiet kollettivi fil-livell nazzjonali u Ewropew.

1.11 L-adozzjoni ta' standards elettroniċi miftuħa u interoperabbli hija essenzjali sabiex tiżdied il-kompetizzjoni u tipprevjeni l-għeluq tas-swieq u l-ħolqien ta' pożizzjonijiet dominanti.

1.12 Il-KESE jenfasizza l-importanza ta' suq uniku aktar integrat għas-servizzi fl-Istrateġija Ewropa 2020 ([1]) biex l-atturi u l-partijiet interessati kollha fl-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba jikbru u joħolqu impjiegi.

1.13 Il-KESE jixtieq li l-Kummissjoni tinkoraġġixxi lill-professjonisti fl-oqsma tal-pubblikazzjoni u tal-istampar biex jissoktaw bl-isforzi tagħhom favur mudell aktar parteċipattiv, u biex jorganizzaw lilhom innifishom f'qafas komuni trasparenti li bis-saħħa tiegħu tkun tista' toħroġ aktar ir-rabta bejn id-dimensjonijiet ekonomiċi, soċjali, teknoloġiċi u ambjentali.

1.14 Il-KESE jħeġġeġ lill-Kummissjoni biex tniedi djalogu strateġiku mal-industrija Ewropea tal-pubblikazzjoni sabiex tasal għal konklużjonijiet dwar strateġiji li jindirizzaw konkretament il-ħtiġijiet tal-kotba stampati u l-kotba elettroniċi fl-era diġitali biex b'hekk tissaħħaħ ukoll il-kompetittività globali ta' dan is-settur. Il-KESE jerġa' jinsisti mal-Kummissjoni biex toħloq grupp ta' livell għoli li jinkludi, fost oħrajn, rappreżentanti tas-settur tal-pubblikazzjoni, tal-industrija tal-istampar u tal-industrija tal-karti, sabiex janalizza l-prospetti ta' investiment u ta' impjieg li għandhom dawn is-setturi fil-kuntest tar-rivoluzzjoni multimedjali.

2. **Introduzzjoni u sfond**

2.1 Bħala l-akbar industrija kulturali fl-Ewropa, is-settur tal-pubblikazzjoni tal-kotba huwa attur ewlieni fl-iżvilupp ekonomiku, soċjali, politiku, etiku, edukattiv, artistiku u xjentifiku tal-Ewropa. Il-letteratura Ewropea hija waħda mill-wirtijiet artistiċi u kulturali ewlenin tal-Ewropa. Hija tirrappreżenta d-diversità kbira ta' kull pajjiż hekk kif kull lingwa, reġjun u minorità tal-Ewropa huma rappreżentati u reġistrati għall-posterità fil-kotba u tippromovi d-djalogu interkulturali.

2.2 Il-pubblikaturi Ewropej (l-Istati Membri tal-UE flimkien man-Norveġja u l-Islanda) iġġeneraw qligħ ta' madwar EUR 23,5 biljun (2010), ippubblikaw total ta' 525 000 titlu ġdid u impjegaw madwar 135 000 persuna fuq bażi full-time. Kważi 7,5 miljun titlu kienu disponibbli għall-bejgħ. Il-pubblikazzjoni tal-kotba tikkontribwixxi wkoll indirettament għall-ħolqien ta' impjiegi: aktar minn 100 000 awtur, illustratur u traduttur letterarju fl-Ewropa, kif ukoll aktar minn 25 000 ħanut tal-kotba individwali. Jeħtieġ li tinġabar data aktar speċifika sabiex ikollna stampa aktar dettaljata tas-settur.

2.3 Matul is-sekli, il-proċessi tal-produzzjoni tal-kotba, mill-ikkummissjunar, għall-editjar, l-istampar u d-distribuzzjoni, esperjenzaw bidliet konsiderevoli fl-eżekuzzjoni tagħhom għalkemm mhux fil-kunċett, minkejja li l-ktieb fih innifsu bħala artefatt kreattiv essenzjalment baqa' ma nbidilx. Huwa permezz tal-iżvilupp tal-pubblikazzjoni diġitali li dawn il-proċessi qed jerġgħu jitfasslu.

([1]) COM(2010) 2020 final.

2.4 L-industriji kreattivi ewlenin ikkontribwixxew 4,5 % għall-PDG tal-UE fl-2008, li jirrappreżenta 8,5 miljun impjieg ([2]), filwaqt li l-industriji kreattivi kollha kemm huma taw kontribut ta' 6,9 % għall-PDG tal-UE fl-istess sena. Fi ħdan dawn l-industriji, is-setturi tal-pubblikazzjoni kkontribwixxew 1,07 % għall-PDG tal-UE fl-2003, meta mqabbel maż-0,41 % mis-setturi tar-radju/televixin/film/vidjow u 0,06 % mill-industrija tal-mużika.

2.5 Fil-livell internazzjonali, l-industrija Ewropea tal-kotba tiswa aktar minn dik tal-Istati Uniti, li ġġenerat qligħ annwali ta' USD 24 sa 25 biljun f'dawn l-aħħar snin (EUR 17 sa 19-il biljun). Barra minn hekk, kull sena bejn 6 u 8 kumpaniji Ewropej jidħru fost l-akbar 10 gruppi ta' pubblikaturi fid-dinja. L-akbar tliet fieri tal-kotba internazzjonali wkoll isiru f'pajjiżi tal-UE: Frankfurt, Londra u Bologna.

2.6 L-impatt pożittiv tal-qari fis-soċjetà ġie enfasizzat mill-OECD fejn il-qari huwa l-aħjar indikatur għall-opportunitajiet fil-ħajja tat-tfal. Il-pubblikazzjoni trawwem ukoll il-pluraliżmu fil-fehmiet, l-iskambju u d-djalogu, u l-libertà tal-espressjoni – pedament ewlieni ta' soċjetà demokratika.

3. **It-Tranżizzjoni Diġitali**

3.1 It-tranżizzjoni diġitali fis-settur tal-pubblikazzjoni qed terġa' taġġusta ħafna mid-dinamika, ir-relazzjonijiet u l-mudelli ekonomiċi kif ukoll kulturali tal-pubblikazzjoni tal-kotba.

3.2 Is-swieq Ewropej tal-kotba elettroniċi jippreżentaw stampa frammentata u varjata. Ir-rati tat-tkabbir fis-swieq żviluppati huma għoljin ħafna, iżda anki hemmhekk, id-daqs globali tal-pubblikazzjoni diġitali meta mqabbel mas-suq tal-ktieb stampat huwa żgħir ħafna (dan ivarja minn inqas minn 1 % sa 5 % tas-suq tal-kotba). In-nuqqas ta' apparat għall-qari li jista' jinġarr ikkontribwixxa b'mod sinifikanti għal dan l-iżvilupp kajman sa ftit snin ilu.

3.3 Madankollu, aktar u aktar pubblikaturi qed joffru l-kotba tagħhom f'format elettroniku f'oqsma oħrajn. Inħolqot firxa vasta ta' mudelli ta' negozju differenti għall-għoti ta' aċċess għall-kontenut tal-kotba diġitali wara xi snin ta' esperimenti bit-teknoloġija u l-innovazzjoni. Il-qarrejja jkollhom aċċess għall-kotba permezz tal-kompjuters, apparat għall-qari tal-kotba ddisinjat apposta (e-readers), tablets kif ukoll smartphones li qed isiru dejjem aktar sofistikati u faċli biex jintużaw, iżda fuq kollox, aċċessibbli ekonomikament. It-tendenza li jkomplu jonqsu l-prezzijiet tal-e-readers x'aktarx li ser tkompli twessa' s-suq.

3.4 Qed jidħlu atturi ġodda fil-katina minħabba r-rwoli ewlenin tagħhom b'rabta mal-utenti finali jew il-konsumaturi f'oqsma oħrajn: muturi ta' riċerka/portali bħall-Google, atturi tal-internet inkluż kull tip ta' ħwienet fuq l-internet bħall-Amazon li wkoll jimmanifattura l-Kindle; il-produtturi ta' apparat elettroniku bħall-Apple, qed jersqu lejn is-suq tal-kontenut għat-tagħmir tagħhom, u b'hekk qed jipprovdu ħwienet tal-kotba fuq l-internet tagħhom stess kif ukoll *mobile carriers* jew fornituri tal-aċċess għall-internet.

([2]) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-protezzjoni tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali/UASI", ĠU C 376, 22.12.2011, p. 62.

3.5 Il-kotba elettroniċi joffru aċċess faċli għall-għarfien, attivitajiet ta' kultura u ħin liberu għal gruppi vulnerabbli li għandhom diffikultajiet biex jaqraw; pereżempju persuni anzjani, persuni b'diżabbiltà fiżika, u persuni li ma jkunux qed jaqraw fil-lingwa nattiva tagħhom.

3.6 Il-ktieb diġitali jiddefinixxi mill-ġdid l-impatt ekoloġiku tal-industrija tal-pubblikazzjoni. Filwaqt li l-karta hija materjal rinnovabbli u riċiklabbli, l-impatt ambjentali ta' apparat elettroniku inklużi metalli mhux maħduma, u l-użu tal-elettriku, għad irid jitkejjel aktar.

3.7 Ir-rwol tal-pubblikatur fl-era diġitali jibqa' wieħed kruċjali: l-għażla u t-tgħarbil tal-manuskritt hija funzjoni importanti ħafna tal-pubblikaturi, ikun xi jkun il-format ta' kif ser jitwassal, biex tiġi żgurata l-kwalità. L-editjar u l-kummerċjalizzazzjoni huma funzjonijiet oħra importanti ħafna fejn l-għarfien espert tal-pubblikaturi ma jistax jitneħħa.

3.8 L-ispejjeż involuti meta tiġi indirizzata vjolazzjoni tad-dritt tal-awtur fuq l-internet, l-investiment f'sistemi ta' diġitalizzazzjoni, persunal u teknoloġija, u l-ispejjeż tal-konverżjonijiet tal-fajls f'formati speċifiċi huma kollha spejjeż ġodda li ġġib magħha l-pubblikazzjoni elettronika. L-ispejjeż qed jiġu ffrankati fuq l-istampar, il-ħżin fiżiku u d-distribuzzjoni fiżika, li tradizzjonalment kienu jirrappreżentaw parti waħda minn kull sitta tat-total, peress li r-royalties, ix-xogħol editorjali, il-kummerċjalizzazzjoni, id-distribuzzjoni, il-ħżin diġitali u l-ispejjeż tal-arkivjar kollha jibqgħu preżenti fid-dinja diġitali.

4. Sfidi għall-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba fl-era diġitali

4.1 Fl-2009, il-Kunsill ([3]) u l-Kummissjoni ([4]) waqqfu Osservatorju Ewropew tal-Falsifikazzjoni u l-Piraterija biex itejbu l-fehim dwar il-ksur tad-DPI ([5]).

4.2 Għal industrija kulturali bħal dik tal-pubblikazzjoni, id-dritt tal-awtur huwa l-pedament għar-rikonoxximent legali tal-valur li toħloq. Sistema ta' dritt tal-awtur ibbilanċjata għalhekk hija importanti għall-appoġġ tal-investiment filwaqt li tistimola awturi joħolqu xogħlijiet ġodda.

4.3 Il-KESE jenfasizza l-bżonn tal-infurzar effettiv tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali kemm onlajn kif ukoll offlajn – il-piraterija ddgħajjef il-kultura, il-kreattività u l-ħolqien ta' mudelli ta' negozju ġodda u ttellef l-iżvilupp tas-suq billi tnaqqas il-fiduċja tal-pubblikaturi u l-awturi li jirkupraw l-investimenti finanzjarji u intellettwali tagħhom ([6]).

4.4 Il-leġislazzjoni dwar id-dritt tal-awtur seħħet qabel ir-rivoluzzjoni diġitali, filwaqt li r-realtajiet tat-tniżżil ta' fajls, l-iskambju ta' fajls bejn il-pari u l-Ġestjoni tad-Drittijiet Diġitali (DRM – Digital Rights Management) mhux dejjem huma koperti, kif ġie rikonoxxut mill-Aġenda Diġitali għall-Ewropa, li għandha l-għan li taġġorna r-regoli tas-Suq Uniku tal-UE għall-era diġitali ([7]). Hemm bżonn ta' regolamentazzjoni komprensiva tal-UE, li attwalment qed tiġi diskussa, sabiex jiġu indirizzati l-prattiki tar-regolamentazzjoni u l-infurzar li jvarjaw minn Stat Membru għal ieħor.

4.5 Ir-riżoluzzjoni malajr u konsistenti tat-tilwim, li jinvolvi akkużi ta' falsifikazzjoni jew piraterija permezz tal-infurzar qawwi, iżżid il-fiduċja tal-konsumaturi. Il-leġislazzjoni Ewropea tipprovdi għal infurzar permezz tal-Artikolu 8.3 tad-Direttiva dwar id-Drittijiet tal-Awtur (2001/29/KE), li tippermetti li d-detenturi tad-drittijiet japplikaw għal inġunzjoni kontra intermedjarji li s-servizzi tagħhom qed jintużaw minn partijiet terzi biex issir vjolazzjoni tad-drittijiet tal-awtur, flimkien mal-Artikolu 8 tad-Direttiva dwar l-Infurzar (2004/48/KE) li tagħti d-detenturi tad-drittijiet id-dritt għal kwalunkwe informazzjoni rigward l-identità tal-kontraventur.

5. L-isfidi tad-diġitalizzazzjoni u l-globalizzazzjoni għall-Industrija tal-Istampar fl-Ewropa

5.1 L-industrija Ewropea tal-istampar qed tikkonfronta sfidi kbar minħabba l-użu li dejjem qed jiżdied u mifrux tal-Internet u l-attrazzjoni tal-mezzi tax-xandir il-ġodda li bil-mod il-mod qed jibdlu s-sura tas-suq bħala sors ta' informazzjoni u reklamar.

5.2 Fatturi oħrajn sinifikanti li jinfluwenzaw il-kompetizzjoni huma, minn naħa, l-importazzjonijiet tal-kotba minn pajjiżi bi prezzijiet baxxi (pereżempju ċ-Ċina) fejn jistgħu jiġu stampati mingħajr restrizzjonijiet speċifiċi ta' ħin, u min-naħa l-oħra, il-konċentrazzjoni għolja ta' kumpaniji li jipproduċu l-karta u l-linka, li qed joħolqu kompetizzjoni globali qawwija, b'mod partikolari mill-Indja u ċ-Ċina fejn jistgħu jiġu żgurati l-aktar prezzijiet baxxi. Il-KESE jisħaq fuq il-ħtieġa li jiġu rispettati standards soċjali u ambjentali simili fil-pajjiżi kollha tal-produzzjoni.

5.3 Dawn il-fatturi u l-klima ekonomika diffiċli xi kultant irriżultaw f'waqgħa f'daqqa fil-prezzijiet u qed ikollhom influwenza sinifikanti fuq l-impjiegi fl-industrija.

([3]) Ir-Riżoluzzjoni tal-Kunsill, 25.9.2008 (ĠU C 253, 4.10.2008).

([4]) Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Settembru 2009 "It-tisħiħ tal-infurzar tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali fis-suq intern COM(2009) 467 final.

([5]) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-protezzjoni tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali/UASI", ĠU C 376, 22.12.2011, p. 62.

([6]) Il-Kummissjoni Ewropea, Direttorat Ġenerali tat-Tassazzjoni u l-Unjoni Doganali, "Rapport dwar l-infurzar doganali tal-UE tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali - 2009", http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/statistics_2009.pdf. Technopolis (2007), Effects of counterfeiting on EU SMEs, http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/industry/doc/Counterfeiting_Main%20Report_Final. . http://counterfeiting.unicri.it/report2008.php. Opinjoni tal-KESE dwar "Il-protezzjoni tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali/UASI", ĠU C 376, 22.12.2011, p. 62.

([7]) Ewropa 2020: Strateġija għat-tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inklussiv, 3.3.2010.

5.4 Skont iċ-ċifri ppubblikati mill-Eurostat għall-2009, l-industrija Ewropea tal-istampar hija magħmula minn 119 000 kumpanija (tnaqqis mill-ammont ta' 132 571 fl-2007), timpjega aktar minn 735 000 persuna (tnaqqis mill-ammont ta' 853 672 fl-2007) u tiġġenera qligħ ta' 'l fuq minn EUR 88 biljun (tnaqqis mill-ammont ta' EUR 110 biljun fl-2007).

5.5 Madankollu, l-introduzzjoni tal-istampar diġitali ppermettiet l-innovazzjoni fil-kooperazzjoni bejn il-pubblikatur, l-istampatur u l-utenti, fejn il-kotba jistgħu jiġu stampati fuq talba sa kopja waħda biss.

5.6 Il-kumpaniji tal-istampar qed jieħdu passi biex jintegraw servizzi fil-katina ta' valur bħall-ħżin, il-ġestjoni tal-bażi tad-data, disinn għal kotba elettroniċi fuq l-internet jew stampati kif ukoll billi jiżviluppaw dipartiment ta' qabel l-istampar.

5.7 Il-KESE jappoġġja l-proposti tar-rapport tal-Kummissjoni tal-2007 dwar il-kompetittività tal-industrija Ewropea tal-istampar; madankollu, il-Kumitat jitlob lill-Kummissjoni Ewropea biex tistabbilixxi kumitat tad-djalogu soċjali Ewropew għal dan is-settur kollu kemm hu; attwalment id-djalogu soċjali formali bejn min iħaddem u t-trejdjunjins jeżisti biss fuq il-livell tal-kumpaniji u dak nazzjonali.

5.8 Il-KESE jaqbel mar-rakkomandazzjonijiet tal-Intergraf, b'mod partikolari għal studju indipendenti dwar l-iżvilupp tat-teknoloġija (it-teknoloġija tal-istampar kif ukoll it-teknoloġija mobbli u tal-Internet), l-influwenzi demografiċi u l-imġiba tal-konsumatur.

6. L-isfidi tal-bejjiegħa tal-kotba

6.1 Qamu diffikultajiet minħabba bejjiegħa kbar bl-imnut li jimponu limiti territorjali fuq il-bejgħ onlajn tagħhom. B'mod kruċjali, sistemi ta' distribuzzjoni stabbiliti qed jinqabżu hekk kif qed tifforma eġemonija ta' bejjiegħa tal-kotba diġitali onlajn.

6.2 Il-bejjiegħa tal-kotba tradizzjonali huma kulturalment importanti; dawn iżommu kuntatt/relazzjoni personali diretti mal-konsumaturi anki onlajn u joffru servizzi li l-internet ma jistax joffri.

6.3 Illum il-ħwienet tal-kotba qed jintużaw bħala vetrini għal kotba li mbagħad jinxtraw mill-konsumatur minn fuq l-internet – u għalhekk qed jipprovdu kummerċjalizzazzjoni u promozzjoni b'xejn lill-kompetitturi tagħhom li jbiegħu minn fuq l-internet. Madankollu xi bejjiegħa tal-kotba tradizzjonali jeħtieġu li jitħarrġu mill-ġdid minħabba n-nuqqas ta' għarfien tagħhom dwar il-midja soċjali onlajn u jeħtieġ li jkunu innovattivi fil-kummerċjalizzazzjoni u l-għażla tal-prodott. L-istandards fid-dinja diġitali għadhom dgħajfa: pereżempju, filwaqt li prattikament il-kotba kollha stampati għandhom ISBN, mhux il-kotba elettroniċi kollha għandhom dan.

6.4 Għandhom jiġu mfittxija u mħeġġa sinerġiji bejn l-Assoċjazzjonijiet tal-Libreriji Ewropej u l-bejjiegħa tal-kotba. Id-diġitalizzazzjoni qed toħloq livell ta' tweghir bejn il-bejjiegħa tal-kotba u l-pubblikaturi li huma mħassba dwar, minn naħa l-piraterija tal-kotba elettroniċi, u min-naħa l-oħra l-entużjażmu tal-libreriji biex jippromovu s-self tal-kotba elettroniċi. Jeħtieġ li d-distinzjonijiet legali bejn is-self ta' kotba stampati u s-self elettroniku jiġu enfasizzati, ipprattikati u infurzati mill-partijiet kollha. Għandha tiġi eżaminata mill-partijiet interessati struttura ta' organizzazzjoni li tgħaqqad salvagwardji stabbiliti kontra l-piraterija u l-faċilitazzjoni tas-self elettroniku għas-self leġittimu tal-libreriji.

6.5 Bid-dominanza doppja tagħhom fis-suq fil-pjattaforma tal-bejgħ u bl-e-reader (Kindle u iPad), l-Amazon u l-Apple kisbu pożizzjoni fuq quddiem li qed tippermettilhom jiddikjaraw il-prezzijiet u t-termini u l-kundizzjonijiet lill-atturi l-oħrajn kollha fl-industrija. Din id-dominanza non-Ewropea qed ikollha effett negattiv ukoll fuq pubblikaturi iżgħar, li m'għandhomx is-setgħa li jinnegozjaw termini imposti mill-Amazon u mill-Apple.

6.6 L-adozzjoni ta' standards miftuħa u interoperabbli ser tipprevjeni milli jingħalqu s-swieq u jinħolqu pożizzjonijiet dominanti minn uħud mill-atturi kbar li attwalment qed jużaw teknoloġiji proprjetarji magħluqa li jorbtu l-użu ta' xi apparati mal-aċċess għall-katalogi tagħhom stess jew viċeversa, u b'hekk tiżdied il-kompetizzjoni.

7. It-tassazzjoni u l-ipprezzar

7.1 Maġġoranza vasta ta' pajjiżi fl-UE u madwar id-dinja japplikaw rata mnaqqsa ta' VAT għall-bejgħ ta' kotba stampati, minħabba l-gharfien tal-benefiċċji li l-qari jġib kulturalment, għall-edukazzjoni u x-xjenza, u għas-soċjetà kollha kemm hi.

7.2 Madankollu, attwalment fl-UE hemm stabbilita sistema diskriminatorja, hekk kif il-verżjonijiet elettroniċi tal-istess prodotti kulturali bħalissa qed jiġu intaxxati b'rati standard, u dan joħloq distorsjoni mhux ġustifikata bejn il-kontenut komparabbli.

8. Il-preservazzjoni ta' xogħlijiet orfni u xogħlijiet li m'għadhomx jiġu stampati [8]

8.1 Il-KESE ġeneralment jaqbel mad-direttiva proposta għal qafas legali li jiżgura l-aċċess onlajn transkonfinali legali għal xogħlijiet orfni [9].

8.2 Ftit ħafna mill-Istati Membri implimentaw leġislazzjoni dwar ix-xogħlijiet orfni, u anki fejn teżisti qed tillimita l-aċċess għal ċittadini li jkunu joqogħdu fit-territorju nazzjonali tagħhom.

8.3 L-Artikolu 5(2)(c) tad-Direttiva dwar id-Drittijiet tal-Awtur tippermetti li l-libreriji aċċessibbli għall-pubbliku, l-istabbilimenti edukattivi, il-mużewijiet u l-arkivji jirriproduċu xogħlijiet imħarsa mid-dritt tal-awtur mingħajr ma jitolbu permess minn qabel, sakemm dawk l-istituzzjonijiet ma jkunu għall-ebda vantaġġ ekonomiku jew kummerċjali dirett jew indirett u sakemm il-proċess ikun josserva t-test fi tliet stadji ta' Berne; madankollu kull tqegħid għad-dispożizzjoni tal-pubbliku permezz tal-internet jeħtieġ approvazzjoni tad-dritt minn qabel.

(8) Opinjoni tal-KESE dwar "Proposta għal Direttiva tal-Parlament u tal-Kunsill dwar ċerti użijiet permessi ta' xogħlijiet orfni", ĠU C 376 of 22.12.2011, p. 66.

(9) Opinjoni tal-KESE dwar "Il-protezzjoni tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali/UASI", ĠU C 376, 22.12.2011, p. 62.

8.4 F'termini ta' xogħlijiet li m'għadhomx fis-suq, il-pubblikaturi tal-kotba bdew djalogu li wassal għall-iffirmar ta' Memorandum ta' Qbil dwar "Prinċipji ewlenin dwar id-diġitalizzazzjoni u d-disponibbiltà ta' xogħlijiet li m'għadhomx fis-suq" mill-partijiet interessati kollha. S'issa ma teżisti l-ebda struttura legali biex il-ftehimiet volontarji bejn il-partijiet interessati varji dwar xogħlijiet li m'għadhomx kummerċjalment disponibbli jiġu rikonoxxuti lil hinn mill-fruntieri.

8.5 It-tlestija b'suċċess ta' dan id-djalogu se tagħti spinta lill-iżvilupp ta' libreriji diġitali bħal Europeana u ta' istituzzjonijiet pubbliċi oħrajn li jwettqu missjonijiet ta' interess pubbliku.

8.6 Is-sistema ARROW, li hija mibnija minn konsorzju ta' partijiet interessati fis-settur tal-kotba u bl-appoġġ tal-Kummissjoni Ewropea, tipprovdi soluzzjoni prattika billi toħloq għodda kosteffettiva li tippermetti lill-utenti biex isibu l-informazzjoni malajr u b'mod effettiv dwar l-istatus tad-drittijiet ta' xogħol u d-detenturi tad-dritt tiegħu.

8.7 Is-sħubija pubblika-privata bejn il-libreriji u l-pubblikaturi tista' żżid l-aċċess għal kotba fis-suq permezz ta' libreriji diġitali. Diġà hawn stabbiliti diversi sħubiji ta' dan it-tip.

8.8 Il-kwistjoni tad-depożitu legali tal-kotba elettroniċi jeħtieġ li tiġi diskussa bejn il-partijiet interessati kollha biex jiġu bbilanċjati l-interessi tal-libreriji li jiġbru, jippreservaw u jagħmlu disponibbli dawn il-kotba elettroniċi, b'garanziji kontra t-tixrid elettroniku abbużiv.

9. **Il-lingwa u l-mobilità**

9.1 Peress li l-lingwa hija parti intrinsika tal-pubblikazzjoni, jeżistu kwistjonijiet ta' mobilità inerenti fl-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba, speċjalment fejn huma kkonċernati l-pubblikaturi li jkunu intrapriża żgħira jew medja.

9.2 Bl-eċċezzjoni tal-pubblikaturi li jippubblikaw bl-Ingliż, il-pubblikaturi tal-kotba u l-impjegati qed jikkonfrontaw sfidi konsiderevoli biex jiċċaqalqu minn Stat Membru għal ieħor, peress li ħafna pubblikaturi li jkunu intrapriża żgħira jew medja għandhom tendenza li jkunu negozju ta' daqs medju li jippubblika f'lingwa waħda ([10]).

9.3 Xi wħud mill-pjattaformi għall-kotba elettroniċi li qed jiżviluppaw qed iservu bħala ostakli għall-mobilità tal-lingwa. L-akbar produttur ta' apparat għall-qari tal-ktieb elettroniku – Amazon, kumpanija Amerikana – qed jirrifjuta l-aċċess għal-lingwi minoritarji kollha, inklużi 18 mit-23 lingwa uffiċjali tal-UE, mill-apparat għall-qari Kindle, u għalhekk qed jipprojbixxi l-letteratura ta' 18-il lingwa uffiċjali mill-akbar pjattaforma tal-kotba elettroniċi fid-dinja.

10. **Lejn konsumatur fiduċjuż u infurmat**

10.1 Ir-relazzjoni tal-konsumaturi mal-ktieb qed tinbidel hekk kif il-ħżin tal-ktieb diġitali ma jħalli l-ebda traċċa fiżika, u x-xiri tal-kotba huwa istantanju.

10.2 Il-KESE jemmen li jeħtieġ li l-inizjattivi ta' politika kollha dwar id-DPI jirrikonoxxu l-konsumaturi bħala partijiet interessati rilevanti fid-dibattitu dwar id-DPI.

10.3 L-iżvilupp tal-eżistenza doppja ta' kotba diġitali u fiżiċi għandha tkun gradwali u komplementari għas-sostenibbiltà tal-pubblikazzjoni stampata. Għadd ta' ċittadini Ewropej għadhom mhumiex komdi bit-tranżazzjonijiet elettroniċi, u/jew biex jaċċessaw u jikkunsmaw il-kontenut b'mod diġitali. Miżuri li jistgħu jwasslu biex tinkiseb fiduċja u tonqos il-qasma diġitali jistgħu jgħinu biex tiżdied l-inklużjoni soċjali.

10.4 Il-KESE jappoġġja l-Organizzazzjoni tal-Konsumaturi Ewropej (BEUC) għar-rikonoxximent tan-newtralità tan-netwerk bħala prinċipju regolatorju. Il-Kummissjoni Ewropea għandha tibni fuq ix-xogħol attwali tal-Korp ta' Regolaturi Ewropej tal-Komunikazzjonijiet Elettroniċi (BEREC) u tadotta strument vinkolanti li jiżgura l-protezzjoni koerenti u effettiva tan-newtralità tan-netwerk madwar l-Ewropa.

11. **Aċċess għas-suq għall-SMEs**

11.1 Id-dominanza tal-ktajjen ta' ħwienet tal-kotba mal-Ewropa kollha pprovdiet xi restrizzjonijiet għall-aċċess għas-suq għal pubblikaturi iżgħar. Pubblikaturi mingħajr is-saħħa finanzjarja meħtieġa biex jinnegozjaw il-preżenza tagħhom fil-ktajjen ta' ħwienet tal-kotba qed isibu l-biċċa l-kbira tal-aċċess tagħhom għall-konsumaturi ostakolat mis-sottorappreżentazzjoni tagħhom fuq l-ixkafef tal-kotba.

11.2 Tradizzjonalment, fl-industrija tal-pubblikazzjoni, il-pubblikaturi ż-żgħar kienu l-punt li jistimola l-innovazzjoni u l-kreattività, u l-aċċess limitat tagħhom għas-suq jista' jkollu konsegwenzi serji fuq is-saħħa tal-industrija kreattiva.

11.3 Il-pubblikaturi tal-kotba speċjalizzati spiss jiddependu fuq finanzjament u sussidji għat-tkomplija tal-eżistenza finanzjarja tagħhom.

11.4 Jeħtieġ li n-negozji, b'mod partikolari l-SMEs, jinvestu fir-riċerka, l-iżvilupp u l-innovazzjoni ([11]) sostnuti minn kundizzjonijiet legali, amministrattivi, fiskali u finanzjarji adegwati.

11.5 Illum, 8 % biss tal-SMEs Ewropej jinnegozjaw fi Stati Membri oħra. 92 % tan-negozji huma mikrointrapriżi ([12]) li joperaw fuq medda diversa ħafna ta' swieq; għalhekk għandha titqiegħed aktar attenzjoni ffukata fl-Att dwar in-Negozji Ż-Żgħar biex jiġu indirizzati l-ħtiġijiet speċifiċi tagħhom.

11.6 L-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba hija pekuljari minħabba li tiddependi fuq l-indipendenza finanzjarja ta' għadd żgħir ta' bestsellers. Dawn min-naħa tagħhom jissussidjaw il-ġeneri letterarji li huma inqas vijabbli kummerċjalment iżda essenzjali kulturalment u soċjalment.

([10]) Opinjoni tal-KESE dwar "Kif għandhom jiġu appoġġjati l-SMEs biex jadattaw għall-bidliet fis-swieq globali", ĠU C 255 of 22.9.2010, p. 24–30.

([11]) Opinjoni tal-KESE dwar "Investiment fl-għarfien u l-innovazzjoni", ĠU C 256, 27.10.2007, p. 17.

([12]) Opinjoni tal-KESE dwar "Ir-Reviżjoni tal- 'Att dwar in-Negozji Ż-Żgħar' ", ĠU C 376, 22.12.2011, p. 51

11.7 Il-pubblikaturi li huma intrapriżi żgħar u medji jeħtieġu għajnuna finanzjarja u organizzattiva peress li l-mudell ta' spejjeż għal-letteratura inqas popolari rari jkun finanzjarjament vijabbli. Barra minn hekk, ħafna pubblikaturi li huma intrapriżi żgħar u medji m'għandhomx ir-riżorsi biex ifasslu proposti vijabbli għall-aċċess għal finanzjament tal-UE għar-R&Ż.

11.8 Il-KESE jenfasizza l-importanza ta' suq uniku aktar integrat għal servizzi fl-Istrateġija Ewropa 2020 ([13]). Dan huwa meħtieġ sabiex in-negozji, inklużi SMEs, fl-industrija tal-pubblikazzjoni tal-kotba jiġu megħjuna jikbru u joħolqu l-impjiegi.

Brussell, 25 ta' April 2012.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Staffan NILSSON

([13]) Opinjoni tal-KESE dwar "Suq Uniku għas-servizzi", ĠU 318, 29.10.2011, p. 109-112.